

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 35P/35/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121206346
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Filip Demo
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4121206346.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudcom JUDr. Filipom Demom, vo veci starostlivosti súdu o maloletého: X. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, dieťa rodičov - matky: Q. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. H. V. XX, XXX XX B. a otca: L. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XX, XXX XX L., Česká republika, o návrhu otca na zníženie výživného k maloletému dieťaťu, takto

rozhodol:

I. Vyživovacia povinnosť otca voči maloletému X., sa znižuje zo sumy 80,00 eur mesačne na 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa počnúc dňom rozhodnutia, kde výživné je splatné vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

II. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Nitra číslo konania 13P/354/2015 - 35 z 28.01.2016 v časti vyživovacej povinnosti otca na maloletého X..

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 26.05.2021 bol na Okresný súd Nitra doručený návrh otca maloletého na zníženie výživného z dôvodu jeho dlhodobej práceneschopnosti vzhľadom na jeho zlý zdravotný stav a s tým súvisiaci nedostatok finančných prostriedkov, čo preukazoval lekárskymi správami, potvrdením o dočasnej PN a potvrdením o výplate nemocenských dávok.

2. Výsluch otca bol vzhľadom na jeho zdravotný stav a bydlisko v K. republike realizovaný prostredníctvom dožiadaného súdu OS L. - mesto, v rámci ktorého sa otec dňa 11.10.2021 vyjadril, že jeho zamestnávateľom je agentúra Nevoteam MB, s. r. o., pracoval ako operátor výroby, začiatkom novembra 2020 ho postihla cievná mozgová príhoda a odvtedy je práceneschopný. Taktiež bol v septembri 2019 operovaný a bol mu robený trojnásobný bypass, stále je ochrnutý na ľavú polovicu tela. Do 15.08.2021 dostával nemocenské a na začiatku júla 2021 požiadal o priznanie invalidného dôchodku, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Žije v prenajatom byte 1+ 1 s manželkou J. X., nar. XX.XX.XXXX, ktorá pracuje ako operátorka výroby pre agentúru Nevoteam MB, s. r. o. Jej čistý príjem sa pohybuje na úrovni 20 000 CZK (790,00 eur), nepoberá žiadne sociálne dávky, má 5 dospelých detí, spoločné deti nemajú. Otec v súčasnosti nemá žiaden príjem, výška dennej dávky nemocenského bola, posledných 8 mesiacov do 15.08.2021, 475 CZK (18,75 eura). Na synov síce doteraz platí 200 eur mesačne avšak toto platí manželka, tak ako aj všetky ostatné náklady. Nájom je vo výške 8 500 CZK (335 eur), energie 820 CZK (32 eur), TV + Internet 530 CZK (20 eur), splátka pôžičky 3 000 CZK (118 eur), ďalej lieky, rehabilitácie. Nevlastní žiaden majetok iba 21 rokov starý automobil Škoda Octavia, ktorý je nepojazdný. Má pôžičku od banky v celkovej výške 150 000 CZK (5 919 eur), ktorú si vzal pred 4 rokmi a do dvoch rokov by mala byť splatená.

3. Na pojednávanie dňa 13.12.2021 sa dostavila iba matka a kolízny opatrovník, pretože otec požiadal, vzhľadom na jeho zdravotný stav, o pojednávanie a rozhodnutie v jeho neprítomnosti. Matka na pojednávaní uviedla, že so zníženým vyživovacej povinnosti nesúhlasí, v súčasnosti staršie dieťa je už plnoleté a maloletý X. je žiakom 6. ročníka základnej školy. Jeho zdravotný stav je dobrý. Navštevuje plávanie (30 eur mesačne) a floorball (20 eur mesačne), okrem týchto výdavkov má na maloletého iba bežné výdavky - strava, oblečenie, drogéria. Matka pracuje na úväzok 0,75, maloletý má disgrafiu a je integrovaný z dôvodu spomaleného pracovného tempa, preto aj ona sa mu snaží pomáhať a pracujem v nočných zmenách, pokiaľ to situácia vyžaduje. Pracuje ako zdravotná sestra na Z. a jej priemerný mesačný príjem v čistom je okolo 1 000 eur s tým, že v súčasnosti má preplatené nadčasy a týmto sa jej príjem zvyšuje na 1 100 až 1 200 eur. Všetky jej výdavky spolu sú 750 eur s tým, že do nich spadá okrem výdavkov na maloletého nájomné 150 eur mesačne, elektrina 40 eur, inkaso 15 eur, TV + internet 28 eur, pôžička 250 eur mesačne, sporenie pre obe deti 95 eur mesačne, s tým, že toto nie je striktné oddelené na každé dieťa zvlášť, mobily 70 eur, smetné 20 eur mesačne. Nemá v súčasnosti žiadnu inú spolužijúcu osobu v domácnosti. Podala návrh na vykonanie exekúcie na otca s tým, že otec začal znovu platiť výživné až v druhej polovici tohto roka, kedy si doplatil aj svoj dlh a teraz za mesiac november zaplatil 150 eur. Kolízny opatrovník sa vyjadril, že navrhuje znížiť vyživovaciu povinnosť na 30 % životného minima.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletého a kolízneho opatrovníka, lustráciami oboch rodičov cez Sociálnu poisťovňu, bankové účty, kataster nehnuteľností, potvrdeniami predloženými otcom - potvrdením o dočasnej PN z 05.11.2020 a z 10.06.2021, potvrdením o výplate nemocenských dávok z 09.06.2021, potvrdeniami o príjme otca a jeho súčasnej manželky, lekárskymi správami FN Plzeň z 03.10.2019 a z 18.11.2020, spismi 11P/304/20165 a 10Pc/11/2021 a telefonickým dopytom na Českú správu sociálneho zabezpečení, kde bolo súdu dňa 13.12.2021 potvrdené, že otec si podal žiadosť o priznanie invalidného dôchodku dňa 07.07.2021 avšak o tejto dosiaľ nie je rozhodnuté.

5. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej ZoR), rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

6. Podľa § 24 ods. 3 ZoR, rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

7. Podľa § 24 ods. 4 ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

8. Podľa § 28 ods. 1 ZoR, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa; zastupovanie maloletého dieťaťa; správa majetku maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

10. Podľa § 62 ods. 2 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

11. Podľa § 62 ods. 3 ZoR, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

12. Podľa § 62 ods. 4 ZoR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

13. Podľa § 62 ods. 5 ZoR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

14. Podľa § 65 ods. 1 ZoR, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

15. Podľa § 75 ods. 1, veta prvá ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

16. Podľa § 76 ods. 1 ZoR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

17. Podľa § 77 ods. 1 ZoR, Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že návrhu otca na zníženie výživného je potrebné vyhovieť. Vo všeobecnosti je potrebné uviesť, že každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má ale niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzovanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení (bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod.) a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia. Tento však treba pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti (fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky, časový priestor, prax, skúsenosti v odbore a pod.). Možnosti rodiča ovplyvňujú aj objektívne okolnosti (dopyt na trhu práce, ohodnotenie rovnakej pozície a pod.). Pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča teda nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové pomery, ale jeho reálne zárobkové (prípadne aj majetkové) možnosti dané, okrem iného, jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a pod. Ak súd zistí, že rodič zmenil doterajšie zamestnanie za menej výhodné, musí skúmať, či sa tak stalo z dôležitého dôvodu (zdravotne dôvody, organizačné zmeny, zmena bydliska a pod.), ak to tak nie je, bude vychádzať z jeho príjmov pred zmenou zamestnania. V prípade, ak rodič stratil zamestnanie úplne, treba tiež skúmať, z akého dôvodu sa tak stalo, či dostal alebo nedostal odstupné a v akej výške. Ak sa preukáže, že k strate zamestnania rodič sám neprispel, môže súd stratu zohľadniť, avšak musí prihliadať aj na vyplatené benefity. Majetkové pomery rodiča možno preukázať výpismi z listov vlastníctva, technickým preukazom, resp. inými dôkazmi, ktoré sú spôsobilé osvedčiť stupeň majetkového zabezpečenia rodiča. Rodič povinný výživou často argumentuje tým, že sa z objektívnych dôvodov nemôže zamestnať, preto dosahuje minimálny príjem. Treba uviesť, že žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nestanovuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však výslovne zakotvuje povinnosť rodiča živiť svoje dieťa, takže nemôže obstať argumentácia, podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore alebo na pozícii adekvátnej jeho predstavám, a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Musí sa urobiť reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dnu vyhlásenia rozsudku. Na povinnosť stabilizovať výšku nákladov na dieťa nemôže súd rezignovať ani v prípade, ak sa rodičia na výške výživného dohodnú. Jednak je povinnosťou súdu posúdiť, či je rodičovská dohoda v súlade so záujmom dieťaťa a pre toto posúdenie nevyhnutne potrebuje výšku nákladov dieťaťa, jednak je povinnosťou súdu stanoviť podmienky, za ktorých dohodu o výživnom schváli. Výška mesačných

nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Medzi tie základné patrí bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogeria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky za záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. Iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Položky, ktoré sa pravidelne mesačne opakujú (strava, mobilný telefón, električenka), ale aj tie, ktoré sa opakujú prevažnú väčšinu mesiacov v roku (družina, školné, stravné, poplatky za záujmovú činnosť dieťaťa a pod.), možno uviesť v konkrétnej výške aktuálne za mesiac. Nepravidelné platby (kúpa športových potrieb, zdravotných pomôcok, liečenie, škola v prírode alebo detský tábor) sa rozpočítajú na jednotlivé mesiace tak, že celková úhrada každého nákladu sa vydolí 12 mesiacmi a k pravidelným mesačným nákladom sa pripočíta len suma zodpovedajúca výške mesačného príspevku. Rodič, ktorý je potom platobným miestom, musí zabezpečiť, že v čase, keď nastane aktuálna potreba tento náklad zaplatiť, bude mať dostatok prostriedkov na jeho úhradu naakumulovaných aj z pravidelných mesačných príspevkov druhého rodiča. Po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa môže súd pristúpiť k druhému kroku, ktorým je určenie miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Toto určenie závisí od viacerých faktorov. Z uvedeného vyplýva, že miera vyživovacej povinnosti rodičov k tomu istému dieťaťu nemusí byť rovnaká. Je nutné porovnať uvedené faktory u oboch rodičov navzájom (možnosti, schopnosti, majetkové a iné pomery) a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa, príp. starostlivosť o spoločnú domácnosť. Preto aj v prípade, ak sa preukáže, že možnosti rodičov ako povinných sú približne rovnaké a sú primerané potrebám dieťaťa, musí zaviazat' toho z nich, ktorý sa o dieťa osobne nestará, na plnenie v miere vyššej, než zodpovedá 1/2 preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa.

19. V predmetnom prípade bolo potrebné skúmať zmenu pomerov od poslednej úpravy práv a povinností k maloletému, ku ktorej došlo rozsudkom OS NR č. k. 13P/354/2015 - 35 z 28.01.2016, pričom je nutné konštatovať, že u otca došlo k výraznej zmene pomerov, spočívajúcej v jeho zhoršenom zdravotnom stave, ktorý je príčinou toho, že v súčasnosti už nemôže pracovať, nemá žiaden príjem a čaká na rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku. Otec napriek tomu, že po absolvovaní operácie srdca v roku 2019 sa vrátil do práce, utrpel v roku 2020 mozgovú príhodu, po ktorej je od 05.10.2020 na PN a podľa vyjadrenia lekárov už nebude môcť vykonávať zárobkovú činnosť. Nemocenské mu bolo vyplácané do 15.08.2021, pričom vyživovaciu povinnosť na maloletého si začal opäť plniť až po tom, ako na neho matka podala trestné oznámenie. V októbri 2021 otec doplatil dlžné výživné a vyživovaciu povinnosť voči maloletému si splnil aj v mesiaci november. Vzhľadom na to, že otec v súčasnosti nemá žiaden príjem, nie je možné, aby sa podieľal na vyživovacej povinnosti maloletého sumou vyššou ako je 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa. Matka samozrejme má na maloletého oprávnené výdavky v súvislosti s bežnými aktivitami a činnosťami zabezpečujúcimi stravovanie, ošatenie, školu a krúžky, avšak pokiaľ otec nie svojou vinou prišiel o svoj pravidelný mesačný príjem, nie je možné vychádzať zo žiadneho jeho fiktívneho zárobku. Otec sa vyjadril, že výživné platila jeho súčasná manželka a nie je možné, aby táto naďalej suplovala vyživovaciu povinnosť otca, pričom súd zohľadňoval aj jej príjem v spojení s celkovými výdavkami na domácnosť a zároveň na lieky a potrebné rehabilitácie otca, pričom súčasná životná úroveň otca a jeho manželky sa nevymyká štandardom. Skôr je možné konštatovať, že pociťujú finančnú tieseň. Súd okrem toho nevychádza pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti z príjmov a majetkových pomerov spolužijúcich osôb, iba na ne prihliada. Matka má v súčasnosti príjem na úrovni okolo 1 000 až 1 100 eur, pričom otec bude povinný jej prispievať na výživu aspoň sumou minimálneho výživného. Ak by sa finančná situácia otca zlepšila, bolo by možné do budúcnosti uvažovať o zvýšení vyživovacej povinnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené sú splnené zákonné podmienky na zníženie vyživovacej povinnosti, otec napriek tomu platil výživné na maloletého v súdom stanovenej výške a zároveň uhradil matke aj zameškané výživné, súd preto znížil vyživovaciu povinnosť otcovi odo dňa rozhodnutia súdu. Spotrebované výživné sa nevracia.

20. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre.

Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 127 ods. 1 a ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.